

ถอดบทเรียน

ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต

สินค้าเกษตร (ศพก.) อำเภอดำเนินสะดวก

จังหวัดราชบุรี

รายงานผลการถอดบทเรียนเกษตรกรต้นแบบ
ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)
อำเภอ ดำเนินสะดวก จังหวัด ราชบุรี
ข้อมูล ณ วันที่ ๔ เดือน กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๖๘

ส่วนที่ ๑ ข้อมูลเกษตรกรต้นแบบ

๑. ชื่อ-สกุล นายเจริญ เจริญทรัพย์

๒. เลขประจำตัวประชาชน

๓. ที่อยู่ปัจจุบันที่ติดต่อได้ ๑๙๖ หมู่ที่ ๒ ตำบลท้านัด อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี.

โทรศัพท์ ๐๘-๑๔๕๕-๖๙๕๗ Facebook Jaran Jaroensub Line ๐๘-๑๔๕๕-๖๙๕๗
ปีเกิด พ.ศ. ๒๕๑๗

๔. สถานภาพ ☐ โสด ☒ สมรส ☐ หย่าร้าง

๕. ระดับการศึกษา ปริญญาตรี

สถาบันการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง

คณะ/สาขาวิชา รัฐประศาสนศาสตร์

๖. อาชีพปัจจุบัน

☒ ๖.๑ ประกอบอาชีพการเกษตรเพียงอย่างเดียว

☐ ๖.๒ ประกอบอาชีพการเกษตร และประกอบอาชีพอย่างอื่นนอกเหนือจากเกษตร

ระบุ.....

๗. รายได้จากการประกอบอาชีพการเกษตร๒,๗๐๐,๐๐๐..... บาท/ปี

๘. เป็นเกษตรกรต้นแบบ ศพก. หลัก เมื่อปี พ.ศ. ..๒๕๖๐.....

ส่วนที่ ๒ ข้อมูลเกี่ยวกับศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

๑. สินค้าหลัก มะพร้าว น้ำหอม

๒. แปลงเรียนรู้ มีจำนวน ๑ แปลงเรียนรู้ เป็นแปลงเรียนรู้ด้านการจัดการมะพร้าว น้ำหอม

เป็นสถานที่ที่รวบรวมองค์ความรู้ เทคนิค และนวัตกรรมเกี่ยวกับการปลูก การดูแลรักษา การจัดการผลผลิต และการแปรรูปมะพร้าว เพื่อให้เกษตรกรและผู้สนใจได้เข้ามาศึกษาเรียนรู้และนำไปประยุกต์ใช้ในการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตมะพร้าวได้อย่างยั่งยืน

๒.๑ องค์ความรู้และเทคนิคที่สำคัญ

- การเลือกพันธุ์มะพร้าว: แนะนำพันธุ์มะพร้าวที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่และความต้องการของตลาด
- การเตรียมดินและการปลูก: สอนเทคนิคการเตรียมแปลงปลูก การขุดหลุม ระยะปลูกที่เหมาะสม และวิธีการปลูกที่ถูกต้อง
- การให้น้ำและปุ๋ย: แนะนำการจัดการน้ำอย่างมีประสิทธิภาพ และการใช้ปุ๋ยทั้งปุ๋ยเคมีและปุ๋ยอินทรีย์ที่เหมาะสมกับระยะการเจริญเติบโตของมะพร้าว
- การจัดการศัตรูพืช: ให้ความรู้เกี่ยวกับศัตรูพืชที่สำคัญของมะพร้าว เช่น ดั๋งแรด ดั๋งวงง หนอนหัวดำ และวิธีการป้องกันกำจัดแบบผสมผสาน (IPM) รวมถึงการใช้สารชีวภัณฑ์
- การดูแลรักษาทั่วไป: การตัดแต่งทางมะพร้าว การลอกเลนในร่องสวน
- การเก็บเกี่ยวผลผลิต: เทคนิคการเก็บเกี่ยวผลผลิตที่เหมาะสม เพื่อให้ได้ผลผลิตที่มีคุณภาพ
- การแปรรูปและเพิ่มมูลค่า: แนะนำวิธีการแปรรูปมะพร้าวในรูปแบบต่างๆ เพื่อเพิ่มมูลค่า เช่น ไอศกรีมมะพร้าว

๒.๒ ประโยชน์ของแปลงเรียนรู้

- เพิ่มพูนความรู้และทักษะ: เกษตรกรได้รับความรู้และเทคนิคใหม่ๆ ในการปลูกมะพร้าว
- เพิ่มประสิทธิภาพการผลิต: ช่วยให้เกษตรกรสามารถเพิ่มผลผลิตและคุณภาพของมะพร้าว
- ลดต้นทุนการผลิต: สอนการจัดการแปลงอย่างมีประสิทธิภาพ ลดการใช้สารเคมีที่ไม่จำเป็น การใช้ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยน้ำหมัก
- เพิ่มรายได้: ส่งเสริมการแปรรูปและสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลผลิตมะพร้าว
- ส่งเสริมเกษตรกรอินทรีย์/ยั่งยืน: เน้นการทำเกษตรที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และยั่งยืนในระยะยาว
- สร้างเครือข่าย: เกษตรกรได้พบปะแลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่งกันและกัน

๓. ฐานเรียนรู้ จำนวน ๒ ฐานเรียนรู้ ประกอบด้วย

๓.๑ ฐานเรียนรู้เรื่องการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตจากการเลี้ยงชันโรง

การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตผสมเกสร:

- บทบาทของชันโรงในการผสมเกสร: อธิบายความสำคัญของชันโรงในฐานะแมลงผสมเกสรที่มีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะพืชผลทางการเกษตรหลายชนิดที่ต้องการการผสมเกสร เพื่อเพิ่มปริมาณและคุณภาพของผลผลิต
- การนำชันโรงไปใช้ในแปลงเกษตร: เทคนิคการนำรังชันโรงไปวางในพื้นที่เพาะปลูกอย่างเหมาะสม เช่น สวนผลไม้ พืชผัก หรือพืชเศรษฐกิจอื่นๆ เพื่อให้ชันโรงช่วยผสมเกสรได้อย่างเต็มที่

๓.๒ ฐานเรียนรู้เรื่องการลดต้นทุนจากการผลิตปุ๋ยน้ำหมักชีวภาพ

การลดต้นทุนจากการผลิตปุ๋ยน้ำหมักชีวภาพสามารถทำได้หลายวิธี โดยเน้นการใช้วัตถุดิบที่มีอยู่ตามธรรมชาติ หาได้ง่าย หรือเป็นของเหลือใช้ทางการเกษตรและครัวเรือน รวมถึงการใช้เทคนิคการผลิตที่ง่ายและไม่ซับซ้อน โดยเน้นการใช้เศษปลา ที่เหลือจากการบริโภคหรือการแปรรูป สามารถนำมาหมักเพื่อเพิ่มธาตุไนโตรเจนและฟอสฟอรัส ซึ่งเป็นธาตุอาหารสำคัญสำหรับการเจริญเติบโตของพืช

๔. หลักสูตรการเรียนรู้ จำนวน ๒ หลักสูตร ประกอบด้วย

๔.๑ หลักสูตรหลัก

(๑) การผลิตสินค้าตามมาตรฐานสินค้าเกษตร

๔.๒ หลักสูตรบังคับ

(๑) เศรษฐกิจพอเพียง

(๒) เกษตรทฤษฎีใหม่

(๓) เกษตรผสมผสาน

๔.๓ หลักสูตรเสริม

(๑) โรคและแมลงศัตรูพืชมะพร้าว

๔.๔ หลักสูตรที่มีความโดดเด่นของ ศพก. (ให้ระบุนาจำนวน ๑ หลักสูตร พร้อมระบุวัตถุประสงค์ เนื้อหา และรูปแบบการถ่ายทอดความรู้)

การผลิตสินค้าเกษตรตามมาตรฐานสินค้าเกษตรเป็นแนวทางสำคัญในการยกระดับคุณภาพและความปลอดภัยของสินค้าเกษตรไทย เพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้บริโภคทั้งในและต่างประเทศ รวมถึงเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันในตลาดโลก

มาตรฐานสินค้าเกษตร หมายถึง ข้อกำหนดทางวิชาการที่กำหนดคุณลักษณะของสินค้าเกษตรให้ได้คุณภาพตามที่กำหนดไว้ เพื่อให้ผู้บริโภคได้รับสินค้าที่มีคุณภาพ ปลอดภัย และมีกระบวนการผลิตที่ยั่งยืน วัตถุประสงค์ของการผลิตสินค้าตามมาตรฐานสินค้าเกษตร

- ยกระดับคุณภาพและความปลอดภัยของสินค้าเกษตร: เพื่อให้สินค้าที่ผลิตได้มีคุณสมบัติที่ตรงตามความต้องการของผู้บริโภค ปลอดภัยจากสารเคมีตกค้าง เชื้อโรค หรือสิ่งปนเปื้อนต่างๆ
- สร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้บริโภค: เมื่อผู้บริโภคทราบว่าสินค้าได้รับการผลิตตามมาตรฐาน จะเกิดความมั่นใจในการเลือกซื้อและบริโภค
- เพิ่มโอกาสทางการตลาดและมูลค่าสินค้า: สินค้าที่ได้มาตรฐานสามารถเข้าถึงตลาดที่มีความต้องการสูงทั้งในประเทศและต่างประเทศ (โดยเฉพาะตลาดส่งออกที่ต้องการการรับรองมาตรฐาน) ซึ่งส่งผลให้ราคาและมูลค่าของสินค้าเพิ่มขึ้น

ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับมาตรฐานเกษตร:

ข้อกำหนดและข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับการผลิตสินค้าเกษตรตามมาตรฐาน GAP ๘ ข้อ

๑. น้ำ:

แหล่งน้ำที่ใช้ต้องสะอาด ปราศจากการปนเปื้อนของสิ่งที่เป็นอันตรายต่อผลผลิต.

๒. พื้นที่ปลูก:

พื้นที่เพาะปลูกต้องอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ไม่ก่อให้เกิดการปนเปื้อนของสารที่เป็นอันตรายต่อผลผลิต.

๓. วัตถุอันตรายทางการเกษตร:

การจัดเก็บและการใช้สารเคมีทางการเกษตรต้องเป็นไปตามคำแนะนำของกรมวิชาการเกษตร และจัดเก็บอย่างมิดชิด.

๔. การจัดการกระบวนการผลิต:

มีการวางแผนควบคุมการผลิตที่ดี โดยเฉพาะการใช้ปุ๋ยและสารปรับปรุงดิน.

๕. การเก็บเกี่ยวและการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว:

การเก็บเกี่ยวต้องทำอย่างถูกสุขลักษณะ และผลผลิตต้องมีอายุเหมาะสมตามที่ตลาดต้องการ.

๖. การพัก การขนย้าย และการเก็บรักษา:

การจัดการด้านสุขลักษณะต้องดี เพื่อป้องกันการปนเปื้อนของผลผลิต.

๗. บุคลากร:

ผู้ปฏิบัติงานต้องมีความรู้และฝึกอบรมด้านสุขลักษณะส่วนบุคคล.

๘. การบันทึกข้อมูลและการติดตาม:

มีการบันทึกข้อมูลการปฏิบัติงาน การใช้สารเคมี และข้อมูลอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อประโยชน์ในการติดตามตรวจสอบ

รูปแบบการถ่ายทอดความรู้

ภาคทฤษฎี: บรรยายให้ความรู้พื้นฐาน หลักการ และข้อกำหนดของมาตรฐาน

การ จัดทำแปลงสาธิต/ฟาร์มตัวอย่าง:

เป็นแหล่งเรียนรู้ที่จับต้องได้ แสดงให้เห็นถึงการปฏิบัติตามมาตรฐานในสภาพแวดล้อมจริง เกษตรกรสามารถเข้ามาศึกษา ดูงาน และสอบถามข้อสงสัยจากผู้ดูแลแปลง

๕. การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการของคณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับจังหวัด (การเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนฯ อย่างไรบ้าง ให้อธิบายวิธีการ และแนวทางในการเข้าร่วมจัดทำแผนอย่างละเอียด)

๕.๑ เข้าร่วมการประชุมอย่างสม่ำเสมอและเต็มที่:

๕.๒ เตรียมตัวล่วงหน้า: ศึกษาเอกสารการประชุม วาระการประชุม และประเด็นที่เกี่ยวข้อง

๕.๓ ให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์: นำเสนอข้อมูลปัญหา ความต้องการ และข้อเสนอแนะที่รวบรวมมาอย่างชัดเจน ตรงประเด็น และมีเหตุผลรองรับ

๕.๔ แสดงความคิดเห็นอย่างสร้างสรรค์: เน้นการหาทางออกร่วมกัน เสนอแนะแนวทางที่เป็นไปได้ และยอมรับฟังความคิดเห็นจากผู้อื่น

๕.๕ ตั้งคำถาม: หากมีข้อสงสัยหรือไม่เข้าใจประเด็นใดๆ ควรสอบถามเพื่อความชัดเจน

๕.๖ นำเสนอข้อมูลเชิงพื้นที่: เน้นการนำเสนอข้อมูลปัญหาและความต้องการที่เกิดขึ้นจริงในพื้นที่ย่อย ซึ่งเป็นข้อมูลที่หน่วยงานระดับจังหวัดอาจเข้าถึงโดยตรง ยกตัวอย่างความสำเร็จหรือความล้มเหลวที่เคยเกิดขึ้นในพื้นที่ เพื่อเป็นบทเรียน

๕.๗ มีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมายและกลยุทธ์: ช่วยในการพิจารณากำหนดเป้าหมายของแผนให้มีความเป็นไปได้ สอดคล้องกับบริบท และตอบสนองต่อปัญหา เสนอแนะแนวทาง/กิจกรรมในการขับเคลื่อนแผนให้มีประสิทธิภาพและยั่งยืน

๕.๘ ติดตามและตรวจสอบความคืบหน้า: เมื่อแผนเริ่มดำเนินการ ให้ติดตามความคืบหน้าและผลลัพธ์ หากพบปัญหาหรือข้อจำกัดในการดำเนินงาน ควรแจ้งให้คณะกรรมการทราบ เพื่อร่วมกันหาแนวทางแก้ไข

๕.๙ สร้างความร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชน: ใช้โอกาสนี้ในการสร้างความเข้าใจและร่วมมือกับเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานต่างๆ (เช่น เกษตรจังหวัด, ประมงจังหวัด, ปศุสัตว์จังหวัด, พาณิชย์จังหวัด) เพื่อให้เกิดการบูรณาการในการทำงาน แลกเปลี่ยนข้อมูลและประสบการณ์กับภาคส่วนอื่นๆ เช่น ภาคเอกชน สถาบันการศึกษา หรือองค์กรพัฒนาเอกชน

๖. การจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการการขับเคลื่อนการดำเนินงาน ศพก. (แผนราย ศพก.) (มีการจัดทำแผนฯ อย่างเป็นระบบ ใครบ้างเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผน และให้แนบแผนฯ)

การจัดทำแผนราย ศพก. ที่ดีจะช่วยให้ ศพก. สามารถดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ชัดเจน และเกิดประโยชน์สูงสุด ต่อเกษตรกรในพื้นที่

๖.๑ เตรียมการ:

แต่งตั้งคณะทำงานจัดทำแผน

รวบรวมข้อมูลพื้นฐานของ ศพก. และพื้นที่

ศึกษาข้อมูลนโยบายและแนวทางการดำเนินงานที่เกี่ยวข้อง

๖.๒ วิเคราะห์และระดมสมอง:

จัดประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อระดมความคิดเห็นจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (เกษตรกร, หน่วยงานภาคี,)

ดำเนินการวิเคราะห์ SWOT เพื่อระบุจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค

๖.๓ กำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ และยุทธศาสตร์:

ร่วมกันกำหนดทิศทางและเป้าหมายการดำเนินงานของ ศพก.

วางแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม:

กำหนดรายละเอียดกิจกรรมที่จะดำเนินการ โดยพิจารณาจากปัญหา ความต้องการ และเป้าหมายที่ตั้งไว้

จัดทำแผนปฏิบัติการตามกรอบระยะเวลา (เช่น แผนรายปี)

๖.๔ จัดทำแผนติดตามและประเมินผล:

กำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จและวิธีการติดตามผล

๖.๕ ทบทวนและอนุมัติ:

นำร่างแผนเข้าที่ประชุมเพื่อพิจารณา ทบทวน และปรับแก้

เสนอแผนเพื่อขออนุมัติจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๖.๖ นำไปปฏิบัติ:

ดำเนินการตามแผนที่ได้รับอนุมัติ

๖.๗ ติดตาม ประเมินผล และทบทวน:

ติดตามความก้าวหน้าอย่างสม่ำเสมอ

ประเมินผลการดำเนินงานเมื่อสิ้นสุดระยะเวลาที่กำหนด

ทบทวนและปรับปรุงแผนตามความเหมาะสม เพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

[illegible]

ส่วนที่ ๓ ข้อมูลด้านการเกษตรและการทำงานเป็นเกษตรกรต้นแบบศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

๑. ผลสำเร็จในกิจกรรมทางการเกษตรของเกษตรกรต้นแบบที่มีการนำวิชาการ เทคโนโลยีการเกษตร มาปรับใช้ใน ศพก. จนเกิดผลสำเร็จในการทำเกษตร พร้อมเป็นแบบอย่างให้เกษตรกรในพื้นที่

๑.๑ แร้งบันดาลใจและจุดเริ่มต้น

๑) อะไรคือแรงบันดาลใจในการเริ่มต้นการปรับเปลี่ยนการทำเกษตรแบบเดิม ๆ สู่การทำเกษตรแบบใช้หลักวิชาการหรือเทคโนโลยีในกิจกรรมการเกษตรของท่าน

เกษตรกรต้นแบบ เกิดในครอบครัวเกษตรกรทำสวนผัก ซึ่งมีพื้นที่ประมาณ ๕ ไร่ ทั้งปลูกถั่วฝักยาว พริก หอมแดง และผักกินใบอื่นๆ สลับกันไป หลังจบการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ แล้ว ก็ออกมาทำสวนกับครอบครัว แต่รายได้ไม่เพียงพอเนื่องจากบางปี ผลผลิตตกต่ำ และขาดความรู้ ในปี ๒๕๔๐ สำนักงานเกษตรอำเภอได้เข้ามาจัดตั้งกลุ่มยุวเกษตรกร ได้รับการคัดเลือกเป็นประธานกลุ่ม จึงได้รับความรู้ด้านวิชาการจากเจ้าหน้าที่และมีโอกาสไปศึกษาดูงานกลุ่มอื่นๆ จึงได้นำความรู้มาพัฒนาตนเอง และปรับปรุงพื้นที่สวนตนเอง ปัจจุบันเกษตรกรต้นแบบ เป็นเกษตรกรที่ผลิตมะพร้าว น้ำหอม เนื่องจากสามารถส่งออกได้ ต้นทุนไม่สูง ราคาผลผลิตดี จึงมีการคิดสายพันธุ์พื้นบ้านเป็นพันธุ์กันจิบ ซึ่งมีลักษณะเด่น คือน้ำจะหอมหวาน ผลดก ตลาดต้องการ การปฏิบัติดูแลรักษาจะเน้นผลิตให้มีความปลอดภัยจากสารเคมี มีการใช้ปุ๋ยชีวภาพ ปุ๋ยหมัก ร่วมกับปุ๋ยเคมี สำหรับศัตรูมะพร้าวที่สำคัญคือ ตัวแตนที่กัดกินยอดมะพร้าว จะใช้วิธีป้องกันคือ ใช้ทรายก่อสร้างโยนใส่คอมะพร้าว เมื่อตัวแตนเข้ากัดทำลายทรายจะร่วงเข้าไปตรงคอตัว เป็นวิธีหนึ่งที่ช่วยป้องกันได้ และปล่อยแตนเบียนป้องกันกำจัดแมลงดำหนาม และหนอนหัวดำ

แรงบันดาลใจในการปรับเปลี่ยนการทำเกษตรแบบเดิม สู่การใช้หลักวิชาการและเทคโนโลยี

**** ปัญหาและข้อจำกัดจากการเกษตรแบบเดิม**

- ต้นทุนการผลิตสูง: การใช้ปุ๋ยเคมีและสารเคมีกำจัดศัตรูพืชจำนวนมากทำให้มีค่าใช้จ่ายสูงขึ้นเรื่อย ๆ ส่งผลกระทบต่อกำไร

- ผลผลิตไม่มีคุณภาพหรือปริมาณไม่แน่นอน: การพึ่งพาสภาพอากาศ หรือการจัดการที่ไม่เป็นระบบ ทำให้ผลผลิตไม่สม่ำเสมอ หรือคุณภาพไม่เป็นที่ต้องการของตลาด

- ปัญหาสุขภาพและสิ่งแวดล้อม: การสัมผัสสารเคมีอันตราย รวมถึงผลกระทบต่อดิน น้ำ และระบบนิเวศ ทำให้เกษตรกรเริ่มตระหนักถึงความเสี่ยง

- ราคาผลผลิตตกต่ำ: การผลิตสินค้าเกษตรแบบเดียวกับคนอื่น ๆ ทำให้เกิดการแข่งขันสูง และราคามักถูกกดดัน

**** โอกาสในการเพิ่มรายได้และคุณภาพชีวิต**

- เพิ่มมูลค่าผลผลิต: การนำเทคโนโลยีมาใช้ เช่น การแปรรูปเบื้องต้น หรือการสร้างแบรนด์ ทำให้ผลผลิตมีมูลค่าสูงขึ้น

- ลดต้นทุน เพิ่มกำไร: การใช้หลักวิชาการ เช่น การวิเคราะห์ดิน การให้น้ำอย่างแม่นยำ หรือการใช้ปุ๋ยอินทรีย์อย่างถูกวิธี ช่วยลดค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็น

- สร้างความมั่นคงในอาชีพ: การมีองค์ความรู้และเทคโนโลยีเป็นของตนเอง ช่วยให้สามารถปรับตัวและแข่งขันได้ในระยะยาว

**** การเข้าถึงข้อมูลและองค์ความรู้ใหม่ ๆ**

- ตัวอย่างความสำเร็จจากที่อื่น: การได้เห็นเกษตรกรคนอื่น ๆ ที่ประสบความสำเร็จจากการนำเทคโนโลยีหรือหลักวิชาการมาใช้ ทำให้เกิดแรงบันดาลใจและอยากลองทำตาม

- ช่องทางการเรียนรู้ที่หลากหลาย: ไม่ว่าจะเป็นจากหน่วยงานภาครัฐ, โซเชียลมีเดีย, YouTube หรือหลักสูตรอบรมต่าง ๆ ทำให้ได้เห็นทางเลือกใหม่ ๆ

- คำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญ: การได้รับคำปรึกษาจากนักวิชาการ เกษตรอำเภอ หรือหมอดินอาสา ช่วยให้เกษตรกรมีความมั่นใจในการตัดสินใจเปลี่ยนแปลง

**** การสนับสนุนจากภาครัฐและเอกชน**

- การส่งเสริมเกษตรกรอินทรีย์/เกษตรปลอดภัย: การให้ความสำคัญกับสินค้าเกษตรที่ปลอดภัยต่อผู้บริโภคและสิ่งแวดล้อม ทำให้เกษตรกรหันมาสนใจวิธีการผลิตที่เป็นมิตรมากขึ้น

- ช่องทางการตลาดใหม่ ๆ: การสนับสนุนการตลาดออนไลน์ หรือการเชื่อมโยงกับผู้ซื้อโดยตรง ทำให้เกษตรกรเห็นโอกาสในการจำหน่ายสินค้าคุณภาพ

**** ความตระหนักรู้และวิสัยทัศน์ส่วนบุคคล**

- อยากให้ลูกหลานมีอนาคตที่ดี: การสร้างอาชีพเกษตรกรรมที่ยั่งยืนและมีรายได้มั่นคง เพื่อเป็นมรดกให้ลูกหลาน

- ความภาคภูมิใจในอาชีพ: การได้ผลิตสินค้าที่มีคุณภาพ เป็นที่ยอมรับ และมีส่วนร่วมในการพัฒนาภาคเกษตรของประเทศ

- การเป็นต้นแบบ: เป็นผู้ริเริ่มและเป็นตัวอย่างที่ดีให้กับเพื่อนบ้านและชุมชน

๒) ปัญหาหรือความท้าทายอะไรที่ผลักดันให้เกิดการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและการนำเทคโนโลยีนวัตกรรมมาใช้

**** ต้นทุนและการลงทุนเริ่มต้นสูง**

นวัตกรรมเกษตรหลายอย่าง เช่น ระบบโรงเรือนอัจฉริยะ, โดรนเพื่อการเกษตร, หรือเซ็นเซอร์ตรวจวัดสภาพแวดล้อม มีราคาค่อนข้างสูง ซึ่งเป็นอุปสรรคสำคัญสำหรับเกษตรกรรายย่อยส่วนใหญ่ที่มีเงินทุนจำกัด การเข้าถึงแหล่งเงินทุนดอกเบี้ยต่ำหรือมาตรการสนับสนุนจากภาครัฐจึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง

**** ขาดความรู้และทักษะด้านเทคโนโลยี (Digital Literacy)**

ยังขาดความรู้และทักษะในการใช้งานเทคโนโลยีและอุปกรณ์ดิจิทัลที่ซับซ้อน ทำให้เกิด ช่องว่างทางดิจิทัล และไม่สามารถนำนวัตกรรมมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดได้ การฝึกอบรมที่เข้าถึงง่ายและเข้าใจง่ายจึงเป็นสิ่งสำคัญ

**** ความซับซ้อนของเทคโนโลยี**

เทคโนโลยีบางอย่างอาจมีความซับซ้อนในการติดตั้ง การใช้งาน และการบำรุงรักษา ทำให้ไม่คุ้นเคยกับระบบเหล่านี้ และขาดผู้เชี่ยวชาญที่คอยให้คำแนะนำหรือช่วยเหลือเมื่อเกิดปัญหา ทำให้เกิดความลังเลในการนำมาปรับใช้

**** การขาดการบูรณาการข้อมูล**

การนำนวัตกรรมมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดมักต้องอาศัยการเชื่อมโยงข้อมูลจากหลายแหล่งและหลายหน่วยงาน แต่ปัจจุบัน ระบบการบูรณาการฐานข้อมูลยังไม่สมบูรณ์ ทำให้การวิเคราะห์และตัดสินใจบนข้อมูลขนาดใหญ่ เป็นไปได้ยาก

**ปัญหาการขาดแคลนแรงงานและค่าแรงสูง

แม้ว่านวัตกรรมจะเข้ามาช่วยลดการใช้แรงงาน แต่ก็ยังมีผลกระทบต่อแรงงานภาคเกษตรที่อาจถูกทดแทนด้วยเครื่องจักร หรือต้องการทักษะใหม่ ๆ ทำให้เกิด ความเหลื่อมล้ำ หากไม่มีการเตรียมความพร้อมหรือการฝึกอบรมเพื่อรองรับ

๑.๒ รายละเอียดของการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีที่นำมาใช้ในแปลงเรียนรู้ ฐานเรียนรู้

๑) การทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีการเกษตรใดที่ได้นำมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตร (เช่น การลดการเกิดปัญหาเรื่องดิน น้ำ อากาศ ในพื้นที่ การลดต้นทุนการผลิต การลดการระบาดของศัตรูพืช การเพิ่มผลผลิต การเพิ่มมูลค่าผลผลิต ได้มีการนำนวัตกรรม และเทคโนโลยีมาปรับใช้อย่างไรบ้าง)

**การนำเรือพ่นยาแรงดันสูงมาใช้ในแปลงเรียนรู้ เพื่อลดต้นทุนการจ้างแรงงานในการฉีดพ่นยา ประหยัดเงิน ประหยัดเวลา และประหยัดสุขภาพ

๒) อธิบายขั้นตอนการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีหรือนวัตกรรมทางการเกษตรของท่าน

เรือพ่นยาแรงดันสูง

- ประสิทธิภาพสูง: พ่นได้รวดเร็ว ครอบคลุมพื้นที่กว้างในเวลาอันสั้น เหมาะสำหรับสวนมะพร้าวที่มีต้นสูง และพื้นที่กว้าง

- ความปลอดภัย: ลดการสัมผัสสารเคมีโดยตรงของเกษตรกร โดยเฉพาะเมื่อต้องพ่นสารเคมีบนต้นมะพร้าวที่สูง

- ประหยัดแรงงานและเวลา: ไม่ต้องใช้คนขึ้นไปพ่นหรือเดินพ่น ซึ่งช่วยประหยัดค่าแรงและเวลาในการทำงาน

๓) อธิบายขั้นตอนการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการ เช่น การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน การปรับเปลี่ยนพันธุ์พืชที่ทนต่อสภาพภูมิอากาศ ต้านทานต่อโรคแมลง เป็นต้น (ให้อธิบายขั้นตอน วิธีการอย่างละเอียด)

ขั้นตอนการทำการเกษตรโดยใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน:

ขั้นตอนที่ ๑: การเก็บตัวอย่างดิน นี่คือขั้นตอนที่สำคัญที่สุด เพราะผลการวิเคราะห์จะถูกต้องหรือไม่ขึ้นอยู่กับวิธีการเก็บตัวอย่างที่ถูกต้องและเป็นตัวแทนของพื้นที่นั้น ๆ

วิธีการเก็บ:

ถางหญ้า ถูกวาดเศษซากพืชที่ผิวหน้าดินออกไปก่อน (ห้ามแฉะหรือปาดหน้าดินออก) ใช้พลั่วขุดหลุมเป็นรูปตัว "V" ลึกประมาณ ๑๕-๓๐ เซนติเมตร ใช้พลั่วแฉะดินจากด้านหนึ่งของหลุมให้เป็นแผ่นบางๆ หนาประมาณ ๒-๓ เซนติเมตร ตั้งแต่ผิวดินจนถึงก้นหลุม นำดินที่ได้ใส่ภาชนะที่เตรียมไว้ จนได้ปริมาณดินประมาณ ๐.๕-๑ กิโลกรัม บรรจุดินที่ได้ลงในถุงพลาสติกสะอาด เขียนข้อมูลสำคัญบนถุง เช่น ชื่อเกษตรกร, ที่อยู่, เบอร์โทรศัพท์, ชื่อพืชที่จะปลูก, ห้ามตากแดด และรีบส่งไปสำนักงานพัฒนาที่ดินเขต

สิ่งที่วิเคราะห์: โดยทั่วไปจะวิเคราะห์ค่าหลักๆ ได้แก่ ความเป็นกรด-ด่างของดิน (pH): มีผลต่อการดูดซึมธาตุอาหารของพืช ปริมาณอินทรีย์วัตถุ (Organic Matter): แหล่งกำเนิดธาตุอาหารและความอุดมสมบูรณ์ของดิน ธาตุอาหารหลัก (N, P, K): ไนโตรเจน (N), ฟอสฟอรัส (P), โพแทสเซียม (K)

ขั้นตอนที่ ๒: การแปลผลและรับคำแนะนำ (Interpretation & Recommendation)

เมื่อได้ผลวิเคราะห์จากห้องปฏิบัติการ มักจะมี คำแนะนำการใช้ปุ๋ย หรือ การปรับปรุงดิน แบนมาให้ โดยอ้างอิงจากชนิดพืชที่จะปลูก

ขั้นตอนที่ ๓: การวางแผนและปรับปรุงดิน

-ดินกรด (pH ต่ำ): แนะนำให้ใส่ปูนขาว, ปูนมาร์ล, หรือโดโลไมต์ เพื่อเพิ่มค่า pH

-ดินด่าง (pH สูง): อาจต้องใส่ปุ๋ยที่มีความเป็นกรด เช่น แอมโมเนียมซัลเฟต (๒๑-๐-๐) หรือ

อินทรีย์วัตถุ

-เพิ่มอินทรีย์วัตถุ: หากค่าอินทรีย์วัตถุต่ำ ควรเพิ่มปุ๋ยอินทรีย์, ปุ๋ยคอก, ปุ๋ยหมัก, หรือปลูกพืชปุ๋ยสดแล้วไถกลบ เพื่อปรับปรุงโครงสร้างดินและเพิ่มธาตุอาหาร

-เลือกชนิดและอัตราปุ๋ยเคมี: เลือกปุ๋ยสูตรต่างๆ (เช่น ๑๕-๑๕-๑๕, ๑๖-๑๖-๑๖, ๔๖-๐-๐, ๐-๔๖-๐, ๐-๐-๖๐) และคำนวณปริมาณที่ต้องใส่ตามคำแนะนำ โดยพิจารณาจากธาตุอาหารที่ขาดแคลนในดิน และความต้องการของพืชในแต่ละระยะการเจริญเติบโต วางแผนการแบ่งใส่ปุ๋ย: โดยทั่วไป การใส่ปุ๋ยจะแบ่งใส่เป็น ๒-๓ ครั้งตามระยะการเจริญเติบโตของพืช เพื่อให้พืชได้รับธาตุอาหารอย่างต่อเนื่องและลดการสูญเสีย

ขั้นตอนที่ ๔: การใส่ปุ๋ยและการดูแลรักษา (Fertilization & Management)

-วิธีการใส่ปุ๋ย: ใส่ปุ๋ยตามวิธีการที่เหมาะสมกับชนิดพืช เช่น โรยข้างต้น, หว่าน, หรือฉีดพ่น

ทางใบ

-ให้น้ำอย่างเหมาะสม: การให้น้ำที่เพียงพอจะช่วยให้ปุ๋ยละลายและพืชสามารถดูดซึมไปใช้ได้

-สังเกตอาการพืช: หมั่นสังเกตอาการของพืช หากพบอาการผิดปกติที่อาจเกิดจากการขาดหรือเกินธาตุอาหาร ควรปรึกษาผู้เชี่ยวชาญเพื่อแก้ไข

-บันทึกข้อมูล: บันทึกข้อมูลการใส่ปุ๋ย, วันที่, ปริมาณ, และการตอบสนองของพืช เพื่อเป็นข้อมูลในการวางแผนครั้งต่อไป

ขั้นตอนที่ ๕: การติดตามและประเมินผล (Monitoring & Evaluation)

ประเมินผลผลิต: ให้ประเมินผลผลิตที่ได้ เปรียบเทียบกับต้นทุนและผลผลิตที่เคยได้จากการใช้ปุ๋ยแบบเดิม
วิเคราะห์ดินซ้ำ: ควรทำการวิเคราะห์ดินซ้ำทุก ๒-๓ ปี หรือเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงการปลูกพืช เพื่อปรับแผนการใช้ปุ๋ยให้เหมาะสมอยู่เสมอ

ประโยชน์หลักของการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน:

- ลดต้นทุน: ไม่ต้องใส่ปุ๋ยในปริมาณที่เกินความจำเป็น หรือใส่ปุ๋ยที่ดินมีธาตุอาหารเพียงพออยู่แล้ว
- เพิ่มผลผลิตและคุณภาพ: พืชได้รับธาตุอาหารที่เหมาะสมในปริมาณที่เพียงพอ ทำให้เจริญเติบโตได้ดีและให้ผลผลิตที่ดี มีคุณภาพ
- ลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม: ลดการชะล้างปุ๋ยออกนอกพื้นที่เพาะปลูก ซึ่งอาจก่อให้เกิดมลพิษทางน้ำและดิน
- ปรับปรุงบำรุงดิน: ทราบสภาพดินอย่างแท้จริง ทำให้สามารถวางแผนการปรับปรุงดินในระยะยาวได้

๒. ผลสำเร็จและประโยชน์ที่ได้รับต่อการทำอาชีพการเกษตร: ผลลัพธ์ที่ได้รับจากการนำนวัตกรรม/เทคโนโลยีมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตรคืออะไร เช่น ต้นทุน รายได้ ผลผลิต (ใส่รายละเอียดข้อมูลเชิงตัวเลขเพิ่มเติมเพื่อการเปรียบเทียบเชิงประจักษ์ และให้ระบุสินค้าเกษตรที่ทำการผลิตใน ศพก.ของท่าน)

๒.๑ สินค้าเกษตรที่มีการดำเนินกิจกรรมใน ศพก. มีดังนี้

๑) สินค้าเกษตร ด้านพืช ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด.....๑.....ชนิด ประกอบด้วย

๑.๑)มะพร้าว..... พื้นที่ปลูกจำนวน.....๕.....ไร่-งาน-วา

๑.๒) พื้นที่ปลูกจำนวน.....ไร่-งาน-วา

๑.๓) พื้นที่ปลูกจำนวน.....ไร่-งาน-วา

๒.๒ ต้นทุนการผลิตสินค้าเกษตรใน ศพก.มีดังนี้ (ในระบุด้านทุนการผลิตสินค้าเกษตรหลัก)

๑) สินค้า...มะพร้าว.....มีต้นทุนการผลิต ดังนี้

๑.๑)ค่าปุ๋ยเคมี.....เป็นเงิน.....๑๐๐๐.....บาท/ไร่

๑.๒)ค่ายา.....เป็นเงิน.....๑๐๐๐.....บาท/ไร่

๑.๓)ค่ากำจัดวัชพืช.....เป็นเงิน..... ๓๐๐.....บาท/ไร่

๑.๔)ค่าไถเลน.....เป็นเงิน..... ๓๐๐.....บาท/ไร่

๑.๕)ค่าปุ๋ยคอก.....เป็นเงิน.....๑๐๐๐.....บาท/ไร่

๑.๖)ค่าแรงงาน.....เป็นเงิน.....๑๐๐๐.....บาท/ไร่

รวมต้นทุนการผลิต๕,๐๐๐.....บาท/ไร่

รายได้๔๐,๐๐๐.....บาท/ไร่

๒.๓ รายได้ของเกษตรกรต้นแบบ มีดังนี้

๑) รายได้รายวัน (ได้รายวันจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกวันของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ.....มะพร้าว.....

เฉลี่ยรายได้วันละ.....๗,๕๐๐.....บาท/วัน

๒) รายได้รายสัปดาห์ (ได้รายสัปดาห์จากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกสัปดาห์ของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ.....มะพร้าว.....

เฉลี่ยรายได้สัปดาห์ละ.....๕๒,๕๐๐.....บาท/สัปดาห์

๓) รายได้รายเดือน (ได้รายเดือนจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกเดือนของท่าน)
ได้จากอะไรบ้าง ระบุ.....มะพร้าว.....
เฉลี่ยรายได้เดือนละ....๒๒๕,๐๐๐.....บาท/เดือน

๔) รายได้รายปี (ได้รายปีจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกปีของท่าน)
ได้จากอะไรบ้าง ระบุ.....มะพร้าว.....
เฉลี่ยรายได้ปีละ.....๒,๗๐๐,๐๐๐.....บาท/ปี

๒.๔ ประโยชน์ที่ได้รับ (ประโยชน์ที่เกิดกับตนเอง เกษตรกรรายอื่น และประโยชน์ที่เกิดกับชุมชนมีอะไรบ้าง)
ประโยชน์ต่อตนเอง

- ๑) เพิ่มผลผลิตและลดต้นทุน: การใช้เทคโนโลยีช่วยให้บริหารจัดการแปลงเกษตรได้อย่างแม่นยำ เช่น การใช้เซนเซอร์วัดค่าความชื้นในดินเพื่อให้ให้น้ำได้อย่างเหมาะสม ทำให้พืชเติบโตได้ดี ผลผลิตเพิ่มขึ้น และประหยัดน้ำ รวมถึงลดการใช้ปุ๋ยและยาฆ่าแมลงอย่างสิ้นเปลือง
- ๒) ลดภาระและประหยัดเวลา: เทคโนโลยีเข้ามาช่วยทำงานที่ต้องใช้แรงงานและเวลามาก เช่น ระบบให้น้ำอัตโนมัติ หรือเครื่องจักรกลทางการเกษตร ทำให้มีเวลาไปทำอย่างอื่นมากขึ้น
- ๓) ตัดสินใจได้ดีขึ้น: สามารถนำข้อมูลที่ได้จากเซนเซอร์หรือระบบต่าง ๆ มาวิเคราะห์เพื่อวางแผนการเพาะปลูกได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น เช่น การพยากรณ์โรคพืช หรือการคาดการณ์สภาพอากาศ
- ๔) ความภาคภูมิใจ: การได้เห็นพืชผลที่ปลูกด้วยน้ำพักน้ำแรงของตัวเองเติบโตและเก็บเกี่ยวได้สำเร็จ เป็นความสุขและความภูมิใจที่ประเมินค่าไม่ได้

ประโยชน์ต่อผู้อื่น

- ๑) อาหารปลอดภัยและมีคุณภาพ: การนำเทคโนโลยีมาช่วยให้สามารถควบคุมการผลิตได้ตั้งแต่ต้นทางจนถึงปลายทาง ทำให้ได้ผลผลิตที่สะอาด ปลอดภัยจากสารเคมี และมีคุณภาพดีสม่ำเสมอ
- ๒) เข้าถึงข้อมูลได้ง่าย: ผู้บริโภคสามารถตรวจสอบข้อมูลย้อนกลับของสินค้าได้ เช่น แหล่งที่มา กระบวนการผลิต หรือสารที่ใช้ ทำให้มั่นใจในผลิตภัณฑ์และเลือกซื้อได้อย่างสบายใจ

ประโยชน์ต่อชุมชน

- ๑) สร้างงานใหม่: การทำเกษตรอัจฉริยะไม่ได้แค่ลดแรงงาน แต่ยังสร้างงานใหม่ ๆ ที่ต้องใช้ทักษะเฉพาะทาง เช่น ผู้ดูแลระบบ ผู้ควบคุมโดรน หรือผู้เชี่ยวชาญด้านข้อมูลทางการเกษตร
- ๒) ส่งเสริมเศรษฐกิจชุมชน: การผลิตที่ได้มาตรฐานและมีคุณภาพช่วยเพิ่มมูลค่าของสินค้าเกษตร ทำให้สามารถสร้างแบรนด์สินค้าชุมชนและขยายตลาดได้กว้างขึ้น ส่งผลให้เศรษฐกิจในชุมชนเติบโต
- ๓) รักษาภูมิปัญญาท้องถิ่น: การทำเกษตรโดยใช้ภูมิปัญญาดั้งเดิม เช่น การเพาะปลูกแบบผสมผสาน การผลิตปุ๋ยชีวภาพ ช่วยให้ภูมิปัญญานี้ไม่สูญหายและยังส่งต่อให้คนรุ่นหลังได้
- ๔) อนุรักษ์สิ่งแวดล้อม: การทำเกษตรแบบยั่งยืน ช่วยรักษาระบบนิเวศ ทำให้ดินและน้ำไม่ปนเปื้อน สารเคมี และยังช่วยรักษาสมดุลของธรรมชาติอีกด้วย

๓. ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและการอนุรักษ์:

๓.๑ เทคโนโลยี/นวัตกรรมที่นำมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตรของท่านมีการช่วยรักษาสิ่งแวดล้อมหรืออนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่แปลงเกษตรของท่านและชุมชนอย่างไร

๑. ลดการใช้น้ำ

เรือพ่นยาแรงดันสูงสามารถสร้างละอองยาที่มีขนาดเล็กและละเอียดกว่าเครื่องพ่นยาทั่วไป ทำให้ยาเกาะติดบนพืชได้ดีและสม่ำเสมอมากขึ้น ด้วยเหตุนี้จึงไม่จำเป็นต้องใช้น้ำในปริมาณมากเพื่อผสมยา ทำให้ประหยัดทรัพยากรน้ำได้มากถึง ๓๐-๕๐% เมื่อเทียบกับวิธีการพ่นยาแบบเดิม

๒. ลดปริมาณสารเคมีตกค้าง

เนื่องจากเรือพ่นยาแรงดันสูงช่วยให้ละอองยามีความละเอียดและกระจายตัวได้ดี จึงสามารถใช้สารเคมีในปริมาณที่น้อยลงแต่ยังคงมีประสิทธิภาพในการควบคุมศัตรูพืชได้ดีเท่าเดิม ทำให้ลดปริมาณสารเคมีที่ตกค้างในดินและแหล่งน้ำ รวมถึงลดการปนเปื้อนในผลผลิตทางการเกษตรได้ด้วย

๓. ลดการปนเปื้อนของอากาศ

แรงดันสูงที่ใช้ในการพ่นยาช่วยให้ละอองยาถูกพ่นออกไปในทิศทางที่แม่นยำและควบคุมได้ดีกว่า ลดการฟุ้งกระจายของละอองยาไปในอากาศหรือพื้นที่ข้างเคียงที่ไม่เกี่ยวข้อง ทำให้ปลอดภัยต่อสุขภาพของเกษตรกรและคนในชุมชนมากขึ้น

๔. อนุรักษ์พลังงานและลดมลภาวะ

เรือพ่นยาสสมัยใหม่มักมาพร้อมกับเทคโนโลยีที่ช่วยประหยัดพลังงาน ทำให้ใช้เชื้อเพลิงน้อยลง นอกจากนี้ยังช่วยให้การพ่นยาเป็นไปอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพมากขึ้น ช่วยลดเวลาในการทำงานและลดการปล่อยมลพิษจากเครื่องยนต์อีกด้วย

๓.๒ ประโยชน์ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ (ที่เกิดจากการทำกิจกรรมทางการเกษตร ใน ศพก.)

การทำปุ๋ยหมักชีวภาพ

๑. การอนุรักษ์ดิน:

เพิ่มความอุดมสมบูรณ์ของดิน: ปุ๋ยหมักเพิ่มอินทรีย์วัตถุให้กับดิน ซึ่งเป็นแหล่งอาหารสำคัญของจุลินทรีย์ดิน ทำให้ดินมีโครงสร้างที่ดีขึ้น ร่วนซุย อุ้มน้ำและธาตุอาหารได้ดีขึ้น ลดการชะล้างพังทลายของหน้าดิน

ลดการเสื่อมโทรมของดิน: การใช้ปุ๋ยหมักทดแทนปุ๋ยเคมีในปริมาณมาก ช่วยลดปัญหาดินเค็ม ดินเปรี้ยว หรือการสะสมของสารเคมีในดิน ซึ่งเป็นสาเหตุของการเสื่อมโทรมของดินในระยะยาว

ฟื้นฟูโครงสร้างดิน: ดินที่ผ่านการใช้สารเคมีหนักๆ หรือมีการใช้ประโยชน์อย่างต่อเนื่องโดยไม่มีการบำรุง จะมีโครงสร้างที่แน่นทึบ ปุ๋ยหมักช่วยปรับปรุงโครงสร้างดินให้โปร่งขึ้น ทำให้รากพืชหยั่งลึกได้ดีขึ้น และจุลินทรีย์ดินทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๒. การอนุรักษ์น้ำ:

เพิ่มประสิทธิภาพการใช้น้ำของดิน: ดินที่มีอินทรีย์วัตถุสูงจากปุ๋ยหมักจะสามารถอุ้มน้ำได้ดีขึ้น เหมือนฟองน้ำ ทำให้ดินเก็บกักความชื้นไว้ได้นานขึ้น พืชสามารถนำน้ำไปใช้ได้นานขึ้น ลดความถี่ในการรดน้ำ

ลดการชะล้างปุ๋ยและสารเคมีลงสู่แหล่งน้ำ: เมื่อดินอุ้มน้ำได้ดีขึ้น การไหลบ่าของน้ำผิวดินจะลดลง ซึ่งช่วยลดการชะล้างธาตุอาหารส่วนเกินจากปุ๋ยเคมี หรือสารเคมีกำจัดศัตรูพืชลงสู่แม่น้ำ ลำคลอง และแหล่งน้ำใต้ดิน ป้องกันปัญหาน้ำเสีย (eutrophication) และการปนเปื้อนของแหล่งน้ำ

๓. การอนุรักษ์อากาศและลดภาวะโลกร้อน:

ลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกจากการกำจัดขยะ: การนำเศษวัสดุอินทรีย์มาทำปุ๋ยหมัก เป็นการลดปริมาณขยะที่ต้องนำไปฝังกลบ ซึ่งการย่อยสลายของขยะอินทรีย์ในหลุมฝังกลบแบบไร้อากาศ จะปล่อยก๊าซมีเทน (Methane: CH₄) ซึ่งเป็นก๊าซเรือนกระจกที่มีศักยภาพในการทำให้โลกร้อนสูงกว่าคาร์บอนไดออกไซด์หลายเท่า

ลดการเผาเศษวัสดุทางการเกษตร: การนำเศษพืชผลทางการเกษตรมาทำปุ๋ยหมัก ช่วยลดการเผาตอซัง ฟางข้าว หรือเศษพืชไร่ ซึ่งก่อให้เกิดมลพิษทางอากาศ เช่น ควัน ฝุ่นละออง (PM ๒.๕) และก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์

ลดการใช้พลังงานในการผลิตปุ๋ยเคมี: การผลิตปุ๋ยเคมีต้องใช้พลังงานสูง (ส่วนใหญ่เป็นพลังงานจากเชื้อเพลิงฟอสซิล) และปล่อยก๊าซเรือนกระจกในกระบวนการผลิต การใช้ปุ๋ยหมักทดแทนจึงช่วยลดความต้องการปุ๋ยเคมีและลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกจากอุตสาหกรรมปุ๋ย

๔. การอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ:

ส่งเสริมระบบนิเวศในดิน: ปุ๋ยหมักช่วยเพิ่มอินทรีย์วัตถุและกิจกรรมของจุลินทรีย์ในดิน ทำให้ดินมีสิ่งมีชีวิตหลากหลายชนิด เช่น แบคทีเรีย เชื้อรา ไส้เดือนดิน แมลงต่างๆ ซึ่งเป็นส่วนสำคัญของระบบนิเวศในดินที่สมบูรณ์และเป็นประโยชน์ต่อการเจริญเติบโตของพืช

ลดการปนเปื้อนสารเคมี: การลดการใช้ปุ๋ยเคมีและสารเคมีกำจัดศัตรูพืช ช่วยปกป้องสิ่งมีชีวิตทั้งในดินและเหนือดิน รวมถึงแมลงผสมเกสร เช่น ผึ้ง ซึ่งมีความสำคัญต่อระบบนิเวศและผลผลิตทางการเกษตร

๕. การอนุรักษ์พลังงาน:

ลดการขนส่งปุ๋ยและขยะ: การผลิตปุ๋ยหมักในพื้นที่หรือใกล้เคียงกับแหล่งใช้ประโยชน์ ช่วยลดความจำเป็นในการขนส่งปุ๋ยเคมีจากโรงงานผลิต และลดการขนส่งขยะอินทรีย์ไปยังบ่อขยะไกลๆ ซึ่งช่วยประหยัดพลังงานเชื้อเพลิง

การใช้เรือพ่นยาแรงดันสูง

๑. อนุรักษ์ทรัพยากรน้ำ

เรือพ่นยาแรงดันสูงสามารถสร้างละอองยาที่มีขนาดเล็กและละเอียดกว่าเครื่องพ่นยาทั่วไป ทำให้ยาเกาะติดบนพืชได้อย่างมีประสิทธิภาพและสม่ำเสมอมากขึ้น ด้วยเหตุนี้จึงไม่จำเป็นต้องใช้น้ำในปริมาณมากเพื่อผสมยา ทำให้ ประหยัดน้ำได้ถึง ๓๐-๕๐% เมื่อเทียบกับการพ่นยาแบบเดิม ซึ่งมีความสำคัญอย่างยิ่งในพื้นที่ที่มีน้ำจำกัด

๒. ลดการใช้สารเคมีและมลพิษ

เนื่องจากประสิทธิภาพในการพ่นยาที่สูง ทำให้สามารถใช้สารเคมีในปริมาณที่น้อยลงแต่ยังคงได้ผลลัพธ์ที่ดีในการควบคุมศัตรูพืช การลดปริมาณการใช้สารเคมีช่วย ลดสารเคมีตกค้างในดินและแหล่งน้ำ รวมถึงลดการปนเปื้อนในผลผลิตทางการเกษตร นอกจากนี้ยังลดการฟุ้งกระจายของละอองยาในอากาศ ทำให้ปลอดภัยต่อสุขภาพของเกษตรกรและคนในชุมชน

๓. ลดการใช้พลังงาน

เรือพ่นยาสมัยใหม่มักมาพร้อมกับเทคโนโลยีที่ช่วยประหยัดพลังงาน ทำให้ใช้เชื้อเพลิงน้อยลง นอกจากนี้ยังช่วยให้การพ่นยาเป็นไปอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพมากขึ้น ช่วย ลดเวลาในการทำงานและลดการปล่อยมลพิษจากเครื่องยนต์ ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อสิ่งแวดล้อมโดยรวม

๔. ผลสำเร็จการทำงานให้ชุมชนในฐานะ ศพก. ที่เป็นเชิงประจักษ์

๔.๑ ผลสำเร็จการปฏิบัติงานในฐานะ ศพก. เป็นที่ประจักษ์

๔.๑.๑ มีความรู้เกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรของพื้นที่

เกษตรกรต้นแบบต้องมีความรู้พื้นฐานด้านการเกษตรของพื้นที่อย่างรอบด้าน เพื่อเป็นแบบอย่าง และสามารถถ่ายทอดความรู้ให้กับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยความรู้ที่สำคัญมีดังนี้

๑) ความรู้ด้านสภาพภูมิประเทศและภูมิอากาศ มีความเข้าใจในลักษณะทางกายภาพของพื้นที่ เพื่อเลือกวิธีการเพาะปลูกที่เหมาะสมและวางแผนการจัดการน้ำ

สภาพภูมิอากาศ: ต้องมีความเข้าใจในเรื่องอุณหภูมิ ปริมาณน้ำฝน และความชื้นในแต่ละฤดูกาล เพื่อวางแผนการเพาะปลูกพืชให้สอดคล้องกับสภาพอากาศในแต่ละปี

๒) ความรู้ด้านทรัพยากรดินและน้ำ

ลักษณะของดิน: ต้องทราบชนิดของดินในพื้นที่ เช่น ดินร่วน ดินเหนียว หรือดินปนทราย เพื่อเลือกชนิดพืชที่เหมาะสมและบำรุงดินได้อย่างถูกต้องวิธี

คุณภาพน้ำ: ต้องรู้แหล่งที่มาและคุณภาพของน้ำที่ใช้ในการเกษตร เช่น เป็นน้ำจากคลอง บ่อ หรือน้ำบาดาล รวมถึงคุณภาพของน้ำ เช่น ค่า pH หรือความเค็ม เพื่อป้องกันผลกระทบต่อน้ำ

๓) ความรู้ด้านการจัดการผลผลิตและตลาด

เทคนิคการเพาะปลูก: ต้องมีความรู้และประสบการณ์ในการใช้เทคโนโลยีการเกษตรที่เหมาะสม เพื่อลดต้นทุนและเพิ่มผลผลิต

การตลาด: ต้องมีความเข้าใจในช่องทางการจำหน่ายผลผลิต ทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับประเทศ เพื่อให้สามารถขายผลผลิตได้ในราคาที่เป็นธรรมและเพิ่มมูลค่าสินค้าได้

๔) ความรู้ด้านการจัดการความเสี่ยง

โรคและแมลงศัตรูพืช: ต้องสามารถระบุชนิดของโรคและแมลงที่มักจะมีในพื้นที่ เพื่อหาวิธีป้องกันและกำจัดได้อย่างทันท่วงที

การเตรียมพร้อมรับมือภัยธรรมชาติ: ต้องมีความรู้ในการเตรียมการรับมือกับภัยธรรมชาติที่อาจเกิดขึ้น เช่น ภัยแล้ง น้ำท่วม หรือพายุ ซึ่งจะช่วยลดความเสียหายของผลผลิตได้

๔.๑.๒ การให้บริการในการเป็นจุดอบรม ศึกษาดูงาน และเป็นวิทยากรในการถ่ายทอดความรู้

สามารถถ่ายทอดความรู้ให้กับเกษตรกรที่สนใจโดยเฉพาะพืชมะพร้าว โดยจะได้รับเชิญให้ไปเป็นวิทยากรในเรื่องการบริหารจัดการสวนมะพร้าว เทคนิคการปลูกมะพร้าวอย่างไรให้ลูกตก รวมทั้งมีการศึกษาดูงานในพื้นที่ ซึ่งเป็นกลุ่มเกษตรกรผู้นำ กลุ่มแปลงใหญ่ ทั้งในและนอกพื้นที่

๔.๑.๓ การให้บริการด้านการแก้ไขปัญหา เป็นที่ปรึกษาในการแก้ไขปัญหาของเกษตรกรในพื้นที่ รวมถึงการรับเรื่องร้องเรียนในพื้นที่

ร่วมแก้ไขปัญหาจากสถานการณ์ราคาผลผลิตตกต่ำในพื้นที่

๔.๑.๔ การให้บริการด้านข้อมูลข่าวสาร และด้านวิชาการเกษตร

ศพก. เป็นจุดที่รวบรวมข้อมูลสำคัญด้านการเกษตรและข่าวสารที่เกี่ยวข้องจากหน่วยงานต่างๆ เช่น ข้อมูลสภาพอากาศ ราคาผลผลิต หรือนโยบายของภาครัฐ โดยจะเผยแพร่ผ่านช่องทางต่างๆ เช่น บอร์ดประชาสัมพันธ์, เอกสารวิชาการ, สื่อสังคมออนไลน์ หรือการประชุมกับเกษตรกรโดยตรง

๔.๑.๕ การขยายผลองค์ความรู้สู่การปฏิบัติของเกษตรกร (มีช่องทางในการขยายผลอย่างไร เกษตรกรในชุมชน หรือเกษตรกรที่นำองค์ความรู้ไปปฏิบัติได้อย่างไร และผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับเกษตรกรที่นำองค์ความรู้ไปปฏิบัติอย่างไร)

ช่องทางในการขยายผลองค์ความรู้ การเข้าถึงเกษตรกรในชุมชนทำได้หลายวิธี ดังนี้:

ศูนย์เรียนรู้และแปลงสาธิต:

จัดตั้งศูนย์เรียนรู้: สร้างศูนย์เรียนรู้ปุ๋ยหมักในพื้นที่ชุมชน หรือใช้แปลงเกษตรของเกษตรกรต้นแบบเป็นศูนย์กลาง

แปลงสาธิต: จัดทำแปลงสาธิตที่แสดงให้เห็นถึงความแตกต่างระหว่างแปลงที่ใช้ปุ๋ยหมักและแปลงที่ใช้ปุ๋ยเคมี รวมถึงสาธิตขั้นตอนการทำปุ๋ยหมักจริง

อบรมเชิงปฏิบัติการ:

เน้นลงมือทำ: จัดอบรมที่ให้เกษตรกรได้ลงมือปฏิบัติจริงในทุกขั้นตอน ตั้งแต่การรวบรวมวัตถุดิบ การผสม การพลิกกลับกอง ไปจนถึงการนำไปใช้

แลกเปลี่ยนเรียนรู้: เปิดโอกาสให้เกษตรกรได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์ ปัญหา และแนวทางการแก้ไขระหว่างกัน

เครือข่ายเกษตรกร:

จัดตั้งกลุ่ม/ชมรม: สนับสนุนให้เกิดกลุ่มเกษตรกรผู้ผลิตและใช้ปุ๋ยหมัก เพื่อสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และการรวมกลุ่มเพื่อจัดหาวัตถุดิบหรือจำหน่ายผลผลิต

การประชาสัมพันธ์และสื่อสาร:

สื่อท้องถิ่น: ใช้ช่องทางสื่อสารในชุมชน เช่น หอกระจายข่าว วิทยุชุมชน หรือไลน์กลุ่มของหมู่บ้าน เพื่อเผยแพร่ข้อมูลและข่าวสารเกี่ยวกับการทำปุ๋ยหมัก

แผ่นพับ/โปสเตอร์: จัดทำสื่อสิ่งพิมพ์ที่เข้าใจง่าย มีภาพประกอบขั้นตอนการทำปุ๋ยหมัก และประโยชน์ที่ได้รับ

ความร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชน:

กรมพัฒนาที่ดิน/กรมส่งเสริมการเกษตร: ประสานงานกับหน่วยงานเหล่านี้ เพื่อขอรับการสนับสนุนวิทยากร องค์ความรู้ และงบประมาณในการจัดกิจกรรม
ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับเกษตรกรที่นำองค์ความรู้ไปปฏิบัติ

การนำองค์ความรู้ไปปฏิบัติก่อให้เกิดผลลัพธ์เชิงบวกทั้งต่อเกษตรกร สภาพแวดล้อม และชุมชน ดังนี้:

ลดต้นทุนการผลิต: เป็นผลลัพธ์ที่เห็นได้ชัดเจนที่สุด เกษตรกรไม่ต้องเสียเงินซื้อปุ๋ยเคมีแพงๆ อีกต่อไป ทำให้มีเงินเหลือใช้มากขึ้น

ผลผลิตเพิ่มขึ้นและมีคุณภาพดีขึ้น: ปุ๋ยหมักช่วยปรับปรุงโครงสร้างดิน ทำให้พืชได้รับธาตุอาหารอย่างสม่ำเสมอ ส่งผลให้ผลผลิตเพิ่มขึ้น มีคุณภาพดีขึ้น เช่น ขนาดใหญ่ขึ้น รสชาติดีขึ้น มีความคงทนต่อโรคและแมลง

ดินมีชีวิตและอุดมสมบูรณ์: เกษตรกรจะสังเกตได้ว่าดินมีความร่วนซุยขึ้น มีไส้เดือนดินและจุลินทรีย์มากขึ้น ซึ่งบ่งบอกถึงสุขภาพดินที่ดีขึ้น

สุขภาพของเกษตรกรดีขึ้น: การลดการใช้สารเคมีในไร่นา ทำให้เกษตรกรสัมผัสกับสารเคมีน้อยลง ลดความเสี่ยงต่อปัญหาสุขภาพที่เกิดจากการสัมผัสสารเคมี

สิ่งแวดล้อมดีขึ้น: ลดปัญหาการปนเปื้อนของสารเคมีในดินและน้ำ ลดการเผา ลดมลพิษทางอากาศ และลดปริมาณขยะอินทรีย์ในชุมชน

รายได้เสริม: หากเกษตรกรมีการผลิตปุ๋ยหมักมากเกินความจำเป็น อาจสามารถจำหน่ายปุ๋ยหมักให้กับเพื่อนบ้านหรือชุมชนใกล้เคียงได้ เป็นการสร้างรายได้เสริม

๔.๑.๖ การมีส่วนร่วมในการพัฒนางานส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่ร่วมกับชุมชน หรือหน่วยงานในพื้นที่
เป็นศูนย์กลางการเรียนรู้และถ่ายทอดเทคโนโลยี:

จัดอบรม/ดูงาน: ศพก. เป็นสถานที่หลักในการจัดกิจกรรมอบรมเชิงปฏิบัติการ การสาธิต และเปิดแปลงให้เกษตรกรในชุมชนเข้ามาศึกษาดูงานจากแปลงจริงของเกษตรกรต้นแบบ ทำให้เกิดการเรียนรู้จากประสบการณ์ตรงที่จับต้องได้

จัดทำฐานเรียนรู้: พัฒนาฐานเรียนรู้ที่หลากหลายตามความต้องการของเกษตรกร เช่น ฐานการทำปุ๋ยหมัก ฐานการเลี้ยงชันโรง

เป็นเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้และสร้างเครือข่าย:

จัดเวทีชุมชน: จัดประชุม แลกเปลี่ยนความคิดเห็น หรือ "เวทีชาวบ้าน" เพื่อให้เกษตรกรได้เสนอปัญหา ความต้องการ และร่วมกันหาแนวทางการแก้ไข ทำให้แผนงานส่งเสริมการเกษตรตอบสนองความต้องการที่แท้จริง

สร้างกลุ่มเกษตรกร: ส่งเสริมให้เกิดการรวมกลุ่มของเกษตรกรที่มีความสนใจคล้ายกัน เช่น กลุ่มเกษตรกรตำบลท่านัด เพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์ แบ่งปันความรู้ และสร้างอำนาจการต่อรอง

เป็นกลไกในการจัดการปัญหาและภัยพิบัติ:

ศูนย์เตือนภัยเบื้องต้น: สามารถทำหน้าที่เป็นจุดรับและกระจายข่าวสารเตือนภัยด้านการเกษตร เช่น การระบาดของโรคและแมลง หรือภัยธรรมชาติ เพื่อให้เกษตรกรเตรียมรับมือได้ทันทั่วทั้ง

การมีส่วนร่วมในการพัฒนางานส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่ร่วมกับหน่วยงานในพื้นที่

ประสานงานกับสำนักงานเกษตรอำเภอ/จังหวัด: ในการกระจายข้อมูล นโยบาย และกิจกรรมส่งเสริมการเกษตรไปสู่เกษตรกรในระดับตำบลและหมู่บ้าน

ข้อมูลย้อนกลับ: ให้ข้อมูลสถานการณ์ ปัญหา และความต้องการของเกษตรกรในพื้นที่แก่เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร เพื่อให้หน่วยงานสามารถนำไปวางแผนงานหรือปรับปรุงนโยบายให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

ร่วมจัดกิจกรรม: ร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรในการจัดกิจกรรมต่างๆ เช่น วันถ่ายทอดเทคโนโลยี (Field Day) การประชุมกลุ่ม การติดตามและประเมินผลโครงการ

ร่วมมือกับหน่วยงานวิชาการ/สถาบันการศึกษา:

ถ่ายทอดงานวิจัยสู่การปฏิบัติ: ประสานงานกับศูนย์วิจัย สถาบันการศึกษา หรือหน่วยงานวิชาการต่างๆ เพื่อนำผลงานวิจัย เทคโนโลยี หรือนวัตกรรมใหม่ๆ ที่พิสูจน์แล้วว่าใช้ได้จริง มาถ่ายทอดและสาธิตให้เกษตรกรนำไปปฏิบัติ

เป็นแปลงทดลอง/แปลงสาธิต: อาจเป็นสถานที่สำหรับนักวิจัยหรือนักศึกษาเข้ามาดำเนินการทดลอง หรือเป็นแปลงสาธิตงานวิจัยใหม่ๆ ก่อนที่จะขยายผลสู่เกษตรกรในวงกว้าง

เชื่อมโยงกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอื่นๆ (ภาครัฐ):

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์: ร่วมมือกับหน่วยงานอื่นๆ ในกระทรวงเกษตรฯ เช่น กรมพัฒนาที่ดิน (เรื่องดิน) กรมปศุสัตว์ (เรื่องปศุสัตว์) กรมประมง (เรื่องประมง) เพื่อบูรณาการองค์ความรู้และบริการแบบครบวงจร

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อบต./เทศบาล): ทำงานใกล้ชิดกับ อบต. หรือเทศบาล ในการสนับสนุนงบประมาณ โครงสร้างพื้นฐาน หรือการประชาสัมพันธ์กิจกรรมต่างๆ ในชุมชน

ภาคเอกชน: สร้างความร่วมมือกับภาคเอกชน เช่น บริษัทปุ๋ย บริษัทเมล็ดพันธุ์ หรือผู้รับซื้อผลผลิต ในการให้ความรู้ สนับสนุนปัจจัยการผลิต หรือเชื่อมโยงช่องทางการตลาด

โดยสรุปแล้ว ศพก. มีบทบาทเป็น กลไกขับเคลื่อนสำคัญ ในการพัฒนางานส่งเสริมการเกษตรเชิงพื้นที่ โดยเป็นสะพานเชื่อมระหว่างเกษตรกร ชุมชน และหน่วยงานภาครัฐ/เอกชน ทำให้เกิดการทำงานร่วมกันแบบบูรณาการ มีประสิทธิภาพ และสามารถตอบสนองความต้องการที่แท้จริงของเกษตรกรและชุมชนได้อย่างยั่งยืน

๔.๑.๗ บทบาทในการเป็นประธานคณะกรรมการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) อย่างไรบ้าง

๑) บทบาทด้านการบริหารจัดการและวางแผน:

เป็นผู้นำและผู้บริหาร: ประธาน ศพก. คือเกษตรกรต้นแบบที่ได้รับการคัดเลือกให้เป็นผู้นำในการบริหารจัดการ ศพก. และศูนย์เครือข่าย

ร่วมวิเคราะห์และวางแผน: ร่วมกับคณะกรรมการ ศพก. และเกษตรกรอำเภอ ในการวิเคราะห์ข้อมูลและวางแผนการดำเนินงานของ ศพก. และแปลงใหญ่ เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการและศักยภาพของพื้นที่

จัดทำแนวทางการพัฒนาและแผนงาน: มีส่วนร่วมในการจัดทำแนวทางการพัฒนาและแผนการดำเนินงานของ เครือข่าย ศพก. ในระดับอำเภอ

บริหารจัดการงบประมาณ: ดูแลและบริหารจัดการงบประมาณที่ได้รับการจัดสรรสำหรับการจัดทำแปลงเรียนรู้ ค่าวัสดุ อุปกรณ์ ปัจจัยต่างๆ และค่าใช้จ่ายอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินกิจกรรมของ ศพก.

๒) บทบาทด้านการขับเคลื่อนและถ่ายทอดความรู้:

ขับเคลื่อนการดำเนินงาน: เป็นแกนหลักในการขับเคลื่อนการดำเนินงานและการให้บริการของ ศพก. และศูนย์ เครือข่าย เพื่อให้เป็นไปตามนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ถ่ายทอดองค์ความรู้: เป็นผู้ถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์ด้านการผลิต การบริหารจัดการ และการตลาดแก่ เกษตรกรในพื้นที่ โดยเน้นการเรียนรู้จากของจริงและจากการปฏิบัติ

พัฒนาศักยภาพเกษตรกร: มีส่วนร่วมในการพัฒนาศักยภาพของเกษตรกรต้นแบบ เกษตรกรผู้นำ และเกษตรกร ทั่วไป ให้มีความรู้ความสามารถและทักษะที่จำเป็นในการประกอบอาชีพเกษตรกรรม

๓) บทบาทด้านการประสานงานและเชื่อมโยงเครือข่าย:

ประสานงานกับหน่วยงานภาครัฐ: ทำงานร่วมกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร (เกษตรอำเภอ) และหน่วยงานอื่นๆ ในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เพื่อบูรณาการการทำงานและนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ

เชื่อมโยงกับภาคีเครือข่าย: สร้างความร่วมมือและเชื่อมโยงกับสถาบันการศึกษา หน่วยงานวิชาการ ภาคเอกชน และชุมชน เพื่อร่วมกันวิจัย ขยายผลงานวิจัย สร้างเกษตรกรต้นแบบ และเป็นสถานที่ฝึกงาน

เป็นกรรมการในระดับอำเภอ: ประธาน ศพก. อาจมีบทบาทในฐานะกรรมการในระดับอำเภอ เพื่อเป็นตัวแทนของ เกษตรกรและนำเสนอประเด็นปัญหาหรือความต้องการของชุมชน

๔.๒ ความภาคภูมิใจในการเป็น ศพก.

๔.๒.๑ ความภาคภูมิใจในการดำเนินงานเป็น ศพก. ในการร่วมขับเคลื่อนการพัฒนาด้านเกษตรในชุมชน เป็นแหล่งความรู้และแหล่งพึ่งพิงของเกษตรกร: เป็นศูนย์รวมองค์ความรู้ ที่เหมาะสมกับบริบทของชุมชน ไม่ว่าจะเป็นเทคโนโลยีการผลิตใหม่ๆ, การบริหารจัดการมะพร้าว, หรือการแปรรูปเพิ่มมูลค่า เกษตรกรสามารถเข้ามาเรียนรู้ ขอคำปรึกษา และนำความรู้ไปปรับใช้ได้จริง ความภาคภูมิใจจึงเกิดจากการที่ได้เห็นเกษตรกรนำองค์ความรู้ไปใช้แล้วประสบความสำเร็จ มีรายได้เพิ่มขึ้น และมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

เป็นเวทีสำหรับการแลกเปลี่ยนเรียนรู้: ศพก. เป็นพื้นที่ที่เปิดโอกาสให้เกษตรกรจากหลากหลายพื้นที่ได้มาพบปะ แลกเปลี่ยนประสบการณ์ ปัญหา และแนวทางการแก้ปัญหาร่วมกัน รวมถึงการนำเสนอภูมิปัญญาพื้นบ้านของตนเอง ความภาคภูมิใจอยู่ที่การได้เป็น ผู้ประสานให้เกิดเครือข่ายความรู้ และการช่วยเหลือซึ่งกันและกันในกลุ่มเกษตรกร

มีส่วนร่วมในการพัฒนานโยบายและทิศทางการเกษตร: ในฐานะ ศพก. มักได้รับความไว้วางใจจากหน่วยงานภาครัฐให้เป็นส่วนหนึ่งของการกำหนดนโยบายและทิศทางการพัฒนาการเกษตรในระดับพื้นที่ ความภาคภูมิใจจึงเกิดจากการที่ได้มี บทบาทสำคัญในการกำหนดอนาคต ของภาคการเกษตรให้สอดคล้องกับความต้องการและศักยภาพของชุมชน

สร้างความมั่นคงทางอาหารของชุมชน: การส่งเสริมให้เกษตรกรสามารถผลิตสินค้าเกษตรที่มีคุณภาพปลอดภัย เป็นการสร้างความมั่นคงทางอาหารในระดับท้องถิ่น ลดการพึ่งพาผลผลิตจากภายนอก

อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม: การขับเคลื่อนให้เกษตรกรหันมาใช้แนวทางเกษตรอินทรีย์ เกษตรปลอดภัย หรือการจัดการดินน้ำอย่างยั่งยืน เช่น การใช้ปุ๋ยหมัก การปลูกพืชหมุนเวียน ช่วยลดการใช้สารเคมี ลดปัญหามลพิษ และฟื้นฟูความอุดมสมบูรณ์ของธรรมชาติ

เสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน: เมื่อเกษตรกรในชุมชนมีความรู้ มีรายได้ดีขึ้น และมีเครือข่ายที่เข้มแข็ง ย่อมส่งผลให้ชุมชนโดยรวมมีความเข้มแข็ง สามารถพึ่งพาตนเองได้ และมีศักยภาพในการพัฒนาต่อไปได้ในอนาคต

๔.๒.๒ ความเป็นผู้นำและความเป็นจิตอาสา

๑) ความเป็นผู้นำชุมชนในรูปแบบทางการและไม่เป็นทางการ

การเป็นที่ยอมรับจากชุมชน/เครือข่ายและหน่วยงานต่างๆ ด้วยความมุ่งมั่นในการทำงานและเป็นเกษตรกรมาตั้งแต่เด็กทำให้เป็นที่ยอมรับจากชุมชนและหน่วยงานต่างๆ ให้ดำรงตำแหน่งดังนี้

- สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลท่านัด หมู่ 2
- รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลท่านัด
- อสม.ดีเด่นอำเภอดำเนินสะดวก สาขาการจัดการสุขภาพชุมชน
- เกษตรกรตัวอย่างในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก (FAO) ด้านการพัฒนาการเกษตรปลอดภัยและสิ่งแวดล้อม
- ประธานกลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่มะพร้าวน้ำหอมท่านัด
- ประธานศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรอำเภอดำเนินสะดวกและจังหวัดราชบุรี
- ประธานแปลงใหญ่มะพร้าวน้ำหอมท่านัด
- ประธานวิสาหกิจชุมชนแปลงใหญ่มะพร้าวน้ำหอมท่านัด
- ประธานห้างหุ้นส่วนจำกัดแปลงใหญ่มะพร้าวน้ำหอมท่านัด
- กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
- กรรมการสำนักงานมาตรฐานอาหารและเกษตรแห่งชาติ
- กรรมการบริหารศูนย์เทคโนโลยีเกษตรและนวัตกรรมของจังหวัดราชบุรี

● เป็นผู้นำทางความรู้และเทคโนโลยี

ศพก. เป็นแหล่งรวบรวมองค์ความรู้ด้านการเกษตรที่ทันสมัยและเหมาะสมกับบริบทของชุมชน ไม่ว่าจะเป็นเทคนิคการผลิตใหม่ๆ การลดต้นทุน การเพิ่มคุณภาพผลผลิต หรือการจัดการและ ยังสามารถนำองค์ความรู้นั้นมาปรับประยุกต์ใช้ให้เห็นผลในแปลงของตนเอง และถ่ายทอดให้กับเกษตรกรรายอื่นได้อย่างเข้าใจและเข้าถึงง่าย

● เป็นผู้นำการสร้างเครือข่ายและความร่วมมือ

ศูนย์กลางการประสานงาน: ศพก. ทำหน้าที่เป็นจุดศูนย์กลางในการเชื่อมโยงเกษตรกรเข้ากับหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และนักวิชาการ เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนข้อมูล ข่าวสาร และการสนับสนุนต่างๆ

สร้างความสามัคคี: การรวมกลุ่มเกษตรกรภายใต้ ศพก. เพื่อเรียนรู้และทำงานร่วมกัน ก่อให้เกิดความสามัคคี ความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และสร้างอำนาจการต่อรองในด้านการผลิตและการตลาด

● เป็นผู้นำด้านการพัฒนาอย่างยั่งยืน

ส่งเสริมเกษตรกรที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม: ศพก. มักส่งเสริมการทำเกษตรอินทรีย์ เกษตรปลอดภัย การใช้ปุ๋ยหมัก หรือการบริหารจัดการน้ำอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งล้วนเป็นแนวทางที่ยั่งยืนและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

สร้างความมั่นคงในอาชีพ: การที่เกษตรกรมีความรู้ ความสามารถ และสามารถลดต้นทุนเพิ่มผลผลิตได้ จะช่วยให้พวกเขามีความมั่นคงในอาชีพมากขึ้น ลดความเสี่ยงจากปัจจัยภายนอก และพึ่งพาตนเองได้

- เป็นผู้นำด้านการแก้ไขปัญหาและการปรับตัว

วิเคราะห์และแก้ไขปัญหา: ศพก. มีบทบาทในการช่วยเกษตรกรวิเคราะห์ปัญหาที่เกิดขึ้นในการผลิตและนำเสนอแนวทางแก้ไขที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่และปัญหาเฉพาะหน้า

การปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลง: ในสถานการณ์ที่มีการเปลี่ยนแปลงบ่อยครั้ง เช่น สภาพภูมิอากาศที่แปรปรวน หรือราคาผลผลิตที่ไม่แน่นอน ศพก. จะเป็นผู้นำในการช่วยให้เกษตรกรเรียนรู้ที่จะปรับตัวและวางแผนการผลิตให้สอดคล้องกับสถานการณ์

- เป็นผู้นำด้านการสร้างโอกาส

เพิ่มมูลค่าผลผลิต: ศพก. สามารถเป็นแหล่งเรียนรู้และพัฒนาทักษะด้านการแปรรูปสินค้าเกษตรหรือการเข้าถึงช่องทางการตลาดใหม่ๆ เพื่อเพิ่มมูลค่าผลผลิตให้กับเกษตรกร

๒) การเสียสละต่อประโยชน์ส่วนรวม

๑. การเสียสละเวลาและแรงงาน:

อุทิศเวลาส่วนตัว: เจ้าของ ศพก. ต้องใช้เวลาส่วนตัวจำนวนมากในการดูแลแปลงสาธิต จัดการกิจกรรมการเรียนรู้ ต้อนรับผู้มาศึกษาดูงาน และให้คำปรึกษาแก่เกษตรกร ซึ่งอาจหมายถึงการลดเวลาพักผ่อนส่วนตัว หรือเวลาที่สามารถนำไปประกอบอาชีพเพื่อสร้างรายได้ให้ตนเองได้

๒. การเสียสละทรัพยากรส่วนตัว:

ใช้พื้นที่ส่วนตัวเป็นแปลงเรียนรู้: ศพก. ส่วนใหญ่ใช้พื้นที่การเกษตรของตนเองเป็นแปลงสาธิต ซึ่งหมายถึงการต้องจัดสรรพื้นที่ส่วนหนึ่งของตนเองเพื่อประโยชน์สาธารณะ ไม่ได้มุ่งเน้นการทำกำไรสูงสุดจากพื้นที่นั้นเพียงอย่างเดียว

๓. การเสียสละด้านผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจ

เปิดเผยองค์ความรู้และเทคนิค: ศพก. ต้องพร้อมที่จะแบ่งปันองค์ความรู้ เทคนิค และวิธีการผลิตที่ตนเองสั่งสมมา ซึ่งอาจเป็น "เคล็ดลับ" ที่นำไปสู่ความสำเร็จทางเศรษฐกิจของตนเอง แต่ต้องเปิดเผยให้แก่ผู้อื่นเพื่อประโยชน์ส่วนรวม

๔. การเสียสละความสุขส่วนตัวและความสบาย:

พร้อมรับฟังปัญหาและให้คำปรึกษา: เกษตรกรอาจเข้ามาขอคำปรึกษาได้ตลอดเวลา ไม่ว่าจะเป็นปัญหาเรื่องโรคพืช แมลง หรือการตลาด ซึ่งเจ้าของ ศพก. ต้องพร้อมรับฟังและให้คำแนะนำด้วยความอดทนและเอาใจใส่

๕. ข้อคิดประจำตัวในการทำงาน

ขยัน ประหยัด อดทน ต้องเรียนรู้ในการปฏิบัติงานจริง

ส่วนที่ ๔ ผู้ร่วมดำเนินการถอดบทเรียน

๑. ดำเนินงานถอดบทเรียน โดย (ระบุผู้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานถอดบทเรียน)

- ๑) นางสาวอัมพร ถาวรกลื่อนันต์
- ๒) นางสาวสุนิษา อรุณศิริวัฒน์
- ๓) นางสาวนันทวัน อางองค์
- ๔) นางสาวอุมมาพร อมรธีระกุล
- ๕) นางสาวฤทัยรัตน์ เตียนตร
- ๖) นายธีรธนต์ ภาสภิรมย์
- ๗) นายมนัสชนน์ ฉลองชาติ

๒. กระบวนการถอดบทเรียน/เครื่องมือที่ใช้

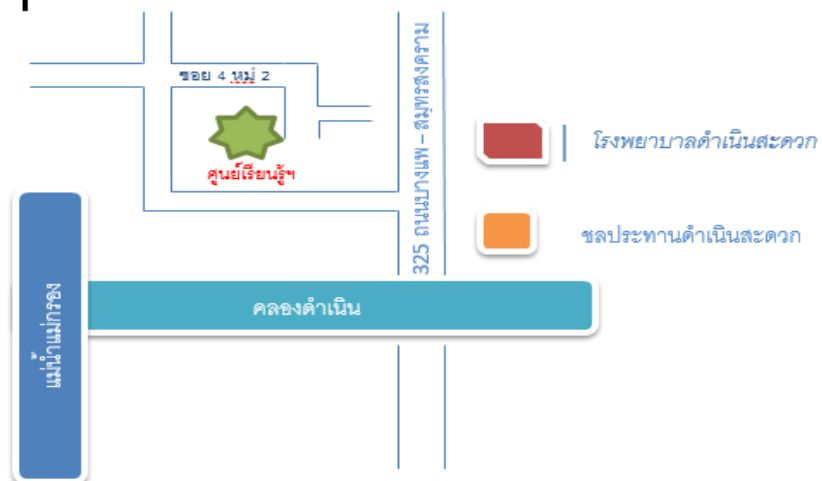
มีการแบ่งหน้าที่ให้กับคณะกรรมการถอดบทเรียน โดยใช้เครื่องมือ my map

๓. ปัญหา/อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการดำเนินการถอดบทเรียน

คำถามมีความซับซ้อนทำให้เกิดความยุ่งยากในการจับประเด็นเพื่อตอบคำถาม

ภาคผนวก

แผนที่ไปศูนย์เรียนรู้ :

ศพก.ดำเนินสะดวก

เครือข่าย ศพก.ดำเนินสะดวก